

УПРОВАДЖЕННЯ ПЕРШИХ ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

канд. пед. наук, старший науковий співробітник Куліш Тетяна Іванівна
Інститут педагогіки НАПН України
Україна

Початок 90-х років ХХ ст. характеризувався розробленням нового змісту загальної середньої освіти України відповідно до мети та завдань національної школи. Реформування початкової ланки освіти відбувалося в межах єдиного для всієї освітньої сфери законодавства, в якому було визначено нові цілі освіти та механізми їхнього досягнення. Шляхи оновлення змісту початкової загальної освіти було окреслено низкою нормативних документів державного рівня. Прийняття низки документів у період 90-х рр. ХХ – початку ХХІ ст., а саме Закону України «Про освіту» (1991 р.), який слугував основою для всіх інших нормативно-правових документів в галузі освіти на початку 90-х рр. ХХ ст. Державної національної програми «Освіта» («Україна ХХІ століття») (1993 р.), Закону України «Про загальну середню освіту» (1999 р.) [1; 2], сприяло активному обговоренню проблеми формування навчальної діяльності молодших школярів на державному рівні; широкому залученню до вивчення досліджуваної проблеми наукових кадрів; зверненню до світового досвіду відносно проблеми компетентності освіти; розробці та впровадженню підручників і посібників розвивального характеру; науково-дослідній експериментальній роботі з формування ключових компетентностей учнів; усвідомленню того, що організація навчання на засадах діяльнісного підходу, цілеспрямована робота вчителя з формування повноцінної навчальної діяльності здатні озброїти молодших школярів комплексом загальнонавчальних умінь і навичок, які забезпечують формування вміння читати; ефективному впровадженню інноваційних технологій навчання тощо. Отже нормативно-правова база є вагомим чинником у здійсненні суспільних реформ і модернізації освітньої галузі.

Дослідники О. Овчарук, О. Локшина [3] відстоюють думку про те, що трансформація змісту освіти виступає одним з найважливіших складників процесу її модернізації, а системоутворюючим чинником якості шкільної освіти, як зазначає О. Савченко [4], є якість змісту освіти. На думку вченої, від того, якими є мета і теорія відбору змісту, його структурування за освітніми галузями, предметами, на скільки точно він співвідноситься з потребами та можливостями дітей конкретного класу, значною мірою залежить і ефективність початкової освіти.

Реформування освіти, зокрема місту освіти, передбачає передусім запровадження державних стандартів початкової, базової та повної середньої освіти, оновлення навчально-методичного забезпечення галузі освіти. Закон України «Про освіту» визначає державні стандарти освіти як такі, що встановлюють вимоги до змісту, обсягу і рівня освітньої та фахової підготовки в Україні. Так, одним із перших механізмів оновлення змісту освіти й контролю за його засвоєнням став Державний стандарт початкової загальної освіти, який був прийнятий у 2000 р. та затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2000 р. № 1717 «Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12-річний термін навчання» [1, с. 161-213]. Цей документ було розроблено відповідно

до можливостей дітей молодшого шкільного віку. Він передбачав всебічний розвиток та виховання особистості через формування в учнів повноцінних мовленнєвих, читацьких, обчислювальних умінь і навичок, бажання й уміння вчитися. Принципово новим для початкової школи стало те, що вперше змістом початкової освіти поряд з функціональною підготовкою за роки початкової освіти передбачено набуття учнями достатнього особистого досвіду культури спілкування і співпраці у різних видах діяльності та самовираження у творчих видах завдань. Основні освітні лінії стандарту наскрізь пронизані діяльнісною лінією.

Прийняття Державного стандарту початкової освіти викликало необхідність розробки нових типових планів, програм для початкової ланки загальноосвітньої школи, створення нових підручників, методичних посібників для вчителів тощо. Уперше в історії української освіти зміна цілей, структури й змісту освіти відбулися на основі Державного стандарту початкової освіти. Їх було прийнято з метою забезпечення єдиного освітнього простору, розвантаження змісту початкової освіти, створення умов для утвердження особистісного навчання, орієнтацію на реалізацію компетентнісного підходу до змісту освіти, на формування універсальних компетенцій.

Список використаних джерел:

1. Освіта України. Нормативно-правові документи. Київ, 2001. 472 с.
2. Збірник документів МОН України з початкової освіти/ Упор. Л. Щербакова. Київ, 2005. 128 с.
3. Модернізація освіти в Україні: Проект ПРООН «Освітня політика та освіта «рівний – рівному» / за ред. О. Овчарук, О. Локшиної. Київ, 2004. 32 с.
4. Савченко О. Якість початкової освіти: сутність і чинники впливу. Початкова школа. 2009. № 8. С. 1-6.

ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТЬОГО ПЕДАГОГА

Бойківська Галина Миколаївна, Сенік-Угляр Юлія Романівна
Національний університет «Львівська політехніка»
Україна

Українському суспільству, що сьогодні розвивається, потрібні кваліфіковані педагоги, самостійні у процесі прийняття рішень, здатні до взаємодії, володіють характеристиками готовності, динамізму, адаптивності, гнучкості, відповідальності, правосвідомості. Освітнє середовище повинно бути таким, щоб його учасники не лише функціонували у правовому суспільстві, але і створювали його.

У зв'язку із цим перед науковою спільнотою і, відповідно, перед педагогами, постають такі завдання:

- реформування суспільствознавчої й правової освіти;
- становлення системи громадянської освіти;
- етичне, правове громадянське виховання школярів як громадян правової держави – України;